

Tromssa boazodoallohálddahus Reindrifftsforvaltningen Troms

Landbruksdepartementet,
Landbrukspol. avd., Seksjon reindrift
Boks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruksdepartementet	
Saksnr.: 03, 1048	Doknr.: 9
Mottatt: 11 JUN 2003	LP/SR
Saksbeh.: S/W	Ark.: 772.14
	Avskr.:

Din çuj./Deres ref.:

Min çuj./Vår ref.:
2003/288 / 3824/2003/ SR/ 608

Dáhton/Dato:
10.06.2003

FREDNINGEN AV STONGLANDSHALVØYA - OMRÅDESTYRETS SAK 18/03

Det vises til deres brev av 8.4. d.å.

Spørsmålet om fredningen av Stonglandshalvøya ble behandlet av områdestyret i møte den 6. d.m. som sak 18/03. Det blei fattet følgende vedtak:

Områdestyret er forelagt Landbruksdepartementets brev av 8.4.2003 hvor det bes om uttalelse til spørsmålet om fredningen av Stonglandshalvøya i Sør-Senja reinbeitedistrikt.

Områdestyret er tilfreds med at denne saken nå kan bli gjenstand for en bred vurdering på bakgrunn av det tidligere arbeidet med løsninger og den avtale som ble inngått mellom partene for vel tre år siden.

Områdestyret kan ikke se at det er juridiske eller faglige grunner for å opprettholde fredningen av Stonglandshalvøya. Styret tilrår at fredningsvedtaket oppheves og at det for reindriftas bruk av halvøya fastsettes rammer for reintall og beitetid i h.t. Reindrifftslovens § 2. Det vises også til forutsetningene i avtale mellom Stonglandet grunneierlag og Sør-Senja reinbeitedistrikt av 8. mai 2000 og Landbruksdepartementets brev av 13.11.2000 om dispensasjon for vinterbeiting over en femårsperiode.

Styret understreker at ved en oppheving av fredningen må samarbeidet partene imellom videreføres. Muligheten for konfliktforebyggende tiltak eks ved gjerding av innmark må også holdes åpen.

/, Kopi av møteboka er vedlagt.

Ádreassa - Adresse

9321 MOEN

Telefovndna - Telefon

77831340

www.reindrift.no

Telefáksa - Telefaks

77831293

Med hilsen

Sveinung Rundberg
Reindriftsagronom

Kopi til:

- Sør-Senja reinbeitedistrikt v/ Karin Påve, 8307 VANGSVIK
- Troms Reindriftssamers Fylkeslag v/ Arild Pettersen, Kvalsauk, 8400 SORTLAND
- Reindriftsforvaltningen, 9510 ALTA

<i>Styre:</i> Områdestyret for Troms	<i>Møtested:</i> Bardufoss	<i>Møtedato:</i> 6. juni 2003
--	--------------------------------------	---

Sak 18/03 SR

FREDNINGEN AV STONGLANDSHALVØYA - HØRING

Saksdokumenter:

1. Landbruksdepartementets høringsbrev av 8.4.2003

Saksframstilling:

Landbruksdepartementet (LD) har i brev av 8.4. d.å. tatt opp spørsmålet om behovet for fredning av Stonglandshalvøya. Dette området er som kjent en del av Sør-Senja reinbeitedistrikt, og er med LDs vedtak av 13. april 1981 fredet i medhold av Reindrifstlovens § 11. Denne fredningen ble vedtatt etter at en tidligere fredning gjennom kgl resolusjon fra 1910 var blitt opphevet.

Fredningen har i lang tid vært et omstridt og konfliktfylt tema i forholdet mellom reindrifta og jordbruk/grunneierinteressene i området, og har i en årrekke involvert mange instanser i forsøk på å finne løsninger. I avtale av 8. mai 2000 mellom reinbeitedistriktet og grunneierlaget kom en imidlertid til enighet om at det skal kunne tillates reinbeiting på halvøya over en femårsperiode, dvs fram til 2005, og da ved en beitebruk som er regulert til perioden 1. november – 15. april, og for inntil 150 rein. Landbruksdepartementet har sluttet seg til avtalen med at det er gitt dispensasjon for slik vinterbeiting fram til 2005.

Kopi av departementets høringsbrev er vedlagt saken.

Bakgrunn:

Selve Stonglandshalvøya er på 41,5 km², og består for det meste av relativt lågtliggende arealer med kupert og skogkledt terreng. Høgste punkt er på 301 moh. Området ligger også slik til at det legger seg lite snø og med det er det etter måten gode beiteforhold for rein vinteren igjennom. Dersom det kommer større snømengder, vil det som regel ikke gå lang tid før disse er redusert eller nærmest borte på grunn av vindeksposering og regn/mildvær. Selv om det ut vegetasjon, beite og klimatiske forhold utgjør et godt vinterland, er det også slik at rein som befinner seg her ute, fort søker inn på innmark som blir liggende bar. Den dyrka marka er heller ikke beskyttet med tilstrekkelig gjerdning. Rein på innmark er her som ellers en kilde til konflikter, og dette forsterkes ytterligere i kombinasjon med at en her også har å gjøre med et fredningsområde. Spesielt i tilfeller hvor rein blir igjen i området utover våren når veksten skyter fart, har en hatt å gjøre med sterke motsetninger.

Siden fredningsvedtaket i 1981 har denne saken med de tilhørende konflikter versert både i styringsorganene, forvaltning, og for den del også for domstolene. Reineierne er flere ganger

Styre: Områdestyret for Troms	Møtested: Bardufoss	Møtedato: 6. juni 2003
---	-------------------------------	----------------------------------

Sak 18/03 SR

dømt for brudd på bestemmelsene om driveplikt. Det er også holdt skjønn for fastsetting av erstatning for skad på innmark.

Likevel har en sett det som svært problematisk å holde reinen unna disse områdene vinterstid uten en helt ekstraordinær innsats. Ulike alternativer for løsning har vært til vurdering og også prøvd ut, det være seg tiltak med gjerding for å stenge av hele halvøya, gjerding av innmark, forsterket innsats med leid hjelp til gjeting og også foring for å holde reinen unna innmark og halvøya som sådan. En kommer ikke her nærmere inn på disse spørsmålene, men vil vise til at til tross for disse tiltakene, har områdestyret i tidligere vedtak holdt fast ved at oppheving av fredningen og samarbeid partene imellom er den beste vei å gå for å komme til løsninger.

Her gjengis prinsipielle vedtak områdestyret har fattet i dette spørsmålet:

Fra styrets vedtak i sak 27/94:

Områdestyret anser at den samlet sett beste løsning er at fredningen av Stonglandshalvøya oppheves, og at reinbeitedistriktet og berørte gårdbrukere/grunneiere samarbeider om utveier på problemene næringene imellom. Dette må foruten tiltak med gjerding av innmark, m.a. innebære at det for reinbeitedistriktet utarbeides en forpliktende distriktsplan for driftsopplegg og beitebruk, med plan for å forebygge konflikter.

Dersom fredningen ikke oppheves, tilrås gjerding over lang strekning ved Stonglands-eidet som alternativ for å begrense problemene med rein på Stonglandshalvøya. Det pekes dog på at dette kan medføre at konflikten/belastningen overføres til andre områder på Sør-Senja.

Styrets vedtak i sak 21/96:

Områdestyret viser til sin uttalelse om Stonglandet-saka i sak 30/94, og holder fast ved at den beste løsning på denne problematikken er gjennom tiltak med oppheving av fredninga, gjerding av innmark og en regulert beitebruk med reinfall og beitetid. Områdestyret beklager sterkt at dette forslaget så langt ikke har fått tilslutning. Det er derfor nødvendig å arbeide med alternative løsninger på konflikten mellom jordbruk/grunneierinteresser og reindrift i dette området.

Styret ser derfor positivt på samarbeidet og dialogen som er etablert partene imellom. Sjøl om det så langt ikke synes å ha ført til endelige løsninger, er det viktig å bidra til at dette samarbeidet videreføres. Styret vil derfor tilrå at tiltakene for vinteren 1996/97 som partene har samlet seg om blir gjennomført, og understreker spesielt behovet for å få utført en beiteundersøkelse.

Styre: Områdestyret for Troms	Møtested: Bardufoss	Møtedato: 6. juni 2003
---	-------------------------------	----------------------------------

Sak 18/03 SR

Styret framholder at dette må ses som midlertidige tiltak for vinteren 1996/97, og at framtidige løsninger i denne saka må være basert på en oppheving av fredninga.

Styret understreker at finansiering av disse tiltakene ikke ensidig skjer over Reindriftens utviklingsfond, slik tilfellet var for vinteren 1995/96.

Styrets vedtak i sak 14/98:

De tiltakene som har vært satt i gang for å løse konfliktene på Stonglandshalvøya, har etter områdestyrets mening ikke gitt den ønskede effekt.

Områdestyret vil derfor holde fast ved sine tidligere vedtak som anbefaler oppheving av fredningen av området samt forebyggende tiltak med gjerding av innmark. Styret ber reindriftsstyret ta dette spørsmålet opp som sak.

På bakgrunn av dette siste vedtaket i Områdestyret, behandlet Reindriftsstyret saken i møte den 13.4.99, sak 12/99, og fattet følgende vedtak:

Reindriftsstyret tilrår at Landbruksdepartementet opphever vedtak om fredning av Stonglandshalvøya mot reinbeiting.

Reindriftssjefen utarbeider utkast til forskrifter om beitebruken på Stonglandshalvøya. Utkastet sendes på høring og legges fram for Reindriftsstyret.

Områdestyret for reindrift i Troms arbeider videre med konfliktløsende tiltak, herunder gjerding. Arbeidet må skje i nært samarbeid med grunneierne.

Dagens situasjon:

Sjøl om arbeidet og tiltakene på Stonglandet gjennom siste halvdel av 90-tallet førte partene sammen til en drøfting av forslag og utprøving av løsninger på konflikten, førte dette tilsynelatende til at en ikke kom noe nærmere et endelig resultat. På denne bakgrunn og øvrige henvendelser og utspill som var gjort i saken, ble det på initiativ fra Fylkesmannen i Troms (v/ daværende fylkesmann Helø), vinteren 2000 opprettet s.k. meklingsråd for å søke løsning på konflikten om Stonglandshalvøya.

Slikt meklingsråd kom i stand med bakgrunn i retningslinjer fastsatt av LD 4. september 1997. Det heter i disse at meklingsråd kan opprettes hvor det er uenighet mellom reindriftsnæringa og andre private rettighetshavere om areal- og ressursutnyttelse i reinbeiteområdene. Fylkesmannen skal lede rådet, som ellers består av 2 representanter fra hver av partene og 2 personer som er fagkyndige i de spørsmål saken reiser.

<i>Styre:</i> Områdestyret for Troms	<i>Møtested:</i> Bardufoss	<i>Møtedato:</i> 6. juni 2003
---	-------------------------------	----------------------------------

Sak 18/03 SR

Gjennom møter og forhandlinger i meklingsrådet for Stonglandet kom en i mai s.å. fram til en avtale partene imellom. Avtalen innebar m.a. at det skulle søkes om dispensasjon for en femårsperiode for beiting på halvøya med inntil 150 rein i perioden 1. november – 15. april. Beiteperioden skulle på visse betingelser kunne forlenges ut april. Landbruksdepartementet sluttet seg i brev av 13.11. 2000 til denne avtalen, ved at det ble gitt dispensasjon fra fredningsbestemmelsene over 5 år.

Denne avtalen har nå fungert i 3 vintersesonger, og det er reindriftsagronomens bestemte oppfatning at denne har virket positivt ved at reindrifta kan nytte området innen fastlagte rammer, og kommet unna konfliktene og presset forbundet med at reinen til enhver tid skal holdes bort fra området. For at avtalen skal fungere etter intensjonen, ses det som særlig viktig at reinen blir flyttet ut i tide på våren. Avtalen og dispensasjonen må sies å være helt i tråd med tidligere vedtak og tilrådinger fra områdestyret, som hadde vektlagt at det burde gis mulighet for en slik regulert bruk av halvøya.

Reindriftsagronomens vurdering:

Når departementet nå ber om et vurdering av fredningen, bør en også se på det prinsipielle grunnlaget for denne saken.

Fredningen av Stonglandshalvøya er gjort med hjemmel i Reindriftslovens § 11, hvor det i 2. ledd heter:

Kongen kan gjøre vedtak om at bestemte barskogstrekninger skal være fredet for reinbeiting i en viss tid, når dette anses påkrevet av hensyn til skogens foryngelse eller gjenvekst. Kongen kan også i andre tilfelle gjøre vedtak om fredning av nærmere bestemte områder når særlige hensyn tilsier dette. Fredningsvedtak kan også gjøres gjeldende for flytting med rein.

Områder som blir fredet for reinbeiting bør kompenseres ved utleggelse av tilsvarende beitearealer hvor dette er mulig.

I selve fredningsvedtaket fra 10. april 1981 er det ikke redegjort for hvilke hensyn som ligger til grunn for fredningen, men det har hele tiden vært på det rene at det er konflikten i forhold til jordbruket som har vært ansett som 'særlige hensyn'. Det er klart at Stonglandshalvøya med sin beliggenhet og forhold vinterstid er et område hvor det fort kan oppstå konflikter mellom reindrift og jordbruk. Disse konfliktene kan likevel ikke ses å være spesielle for dette området. Hvorvidt muligheten for konflikt mellom reindrift og jordbruk her er 'særlige hensyn' som tilsier fredning, må det derfor kunne stilles spørsmål ved. Et annet forhold er at en fredning utelukker reindrifta fra et lite, men viktig vinterbeiteområde uten at dette blir kompensert for på annen måte.

<i>Styre:</i> Områdestyret for Troms	<i>Møtested:</i> Bardufoss	<i>Motedato:</i> 6. juni 2003
--	--------------------------------------	---

Sak 18/03 SR

Etter reindriftsagronomens vurdering er det i denne sammenhengen på sin plass også å ta i betraktning, de ulemper og tap av beiteland reindrifta generelt påføres gjennom inngrep og utbygginger. Som områdestyret meget godt kjenner til, har særskilt hyttebygging skutt fart de seinere år. Dette er et betydelig problem i alle reinbeiteområder og – distrikt. I et område som Sør-Senja er det særlig konfliktfylt at byggingen først og fremst skjer i de sjø- og kystnære områdene som også er sentrale og viktige vinterbeiter. Dette er tap næringa påføres uten at det til nå er blitt kompensert. Belastning med inngrep og utbygginger i tillegg til fredningen av et betydningsfullt vinterområde gjør at distriktet blir ekstra hardt rammet. Reindriftsforvaltningen har også erfaring med at fredningen av Stonglandshalvøya på kommunalt hold har vært utledet til at reindrifta helt er fratatt rettigheter til bruk, og med det ikke kan øve innflytelse på arealdisponering i dette området. I arbeidet med arealsaker i dette området har det vært lagt stor vekt på å få fram at Stonglandshalvøya hører til reinbeitedistrikt, og de grunnleggende rettigheter for næringa er til stede til tross for fredningen. Dette har også kunnet underbygges etter at dispensasjon for beiting ble gjort gjeldende fra 2000.

På denne bakgrunn, med henvisning til tidligere vedtak i områdestyret og reindriftsstyret, og erfaringene med den nåværende dispensasjonsordningen, tilrår reindriftsagronomen at fredningen av Stonglandshalvøya oppheves. Det forutsettes at det for beitebruken fastsettes rammer med reintall og beitetid, noe som kan gjøres i h.t. Reindriftslovens § 2.

Forslag til vedtak:

Områdestyret er forelagt Landbruksdepartementets brev av 8.4.2003 hvor det bes om uttalelse til spørsmålet om fredningen av Stonglandshalvøya i Sør-Senja reinbeitedistrikt.

Områdestyret er tilfreds med at denne saken nå kan bli gjenstand for en bred vurdering på bakgrunn av det tidligere arbeidet med løsninger og den avtale som ble inngått mellom partene for vel tre år siden.

Områdestyret kan ikke se at det er juridiske eller faglige grunner for å opprettholde fredningen av Stonglandshalvøya. Styret tilrår at fredningsvedtaket oppheves og at det for reindriftas bruk av halvøya fastsettes rammer for reintall og beitetid i h.t. Reindriftslovens § 2. Det vises også til forutsetningene i avtale mellom Stonglandet grunneierlag og Sør-Senja reinbeitedistrikt av 8. mai 2000 og Landbruksdepartementets brev av 13.11.2000 om dispensasjon for vinterbeiting over en femårsperiode.

Styret understreker at ved en oppheving av fredningen må samarbeidet partene imellom videreføres. Muligheten for konfliktforebyggende tiltak eks ved gjerding av innmark må også holdes åpen.

Områdestyrets vedtak:

Reindriftsagronomens forslag ble enstemmig vedtatt.